

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Факультет суспільно-гуманітарних наук

Кафедра політології та соціології

Олексій ЖИЛЬ

2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ СТУДІЇ: ПОЛІТОЛОГІЯ

для студентів

спеціальності

061 Журналістика

освітнього рівня

першого (бакалаврського)

освітня програма

061.00.01 Журналістика

Київ – 2026

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307965
Програма № 3038/26
Начальник відділу моніторингу якості освіти
Григорук
(підпис) (прізвище, ініціали)
«26»

Розробники:

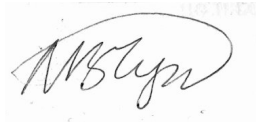
Ощипок Іван Федорович, доктор філософії за спеціальністю С2–
Політологія, доцент кафедри політології та соціології Факультету суспільно-
гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Ощипок Іван Федорович, доктор філософії за спеціальністю С2–
Політологія, доцент кафедри політології та соціології Факультету суспільно-
гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри
політології та соціології Факультету суспільно-гуманітарних наук
Протокол № 7 від 19 січня 2026 р.

Завідувач кафедри

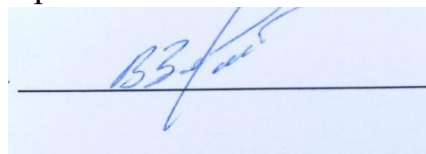
Чупрій Л.В.

Робочу програму погоджено
з гарантом освітньої програми

Борець А. А.

Робочу програму перевірено
19 січня.2026 р.
Заступник декана

Завадський В. М.

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	дисципліна, яка забезпечує формування загальних компетентностей обов'язкової частини НП	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	3 / 90	
Курс	III	
Семестр	6	
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Аудиторні	28	12
Модульний контроль	6	--
Семестровий контроль	16	--
Самостійна робота	40	78
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу «Політологія» є досягнення політичної сфери суспільного буття, засвоєння знань про суспільно-політичні процеси, форми правління та державного устрою, роль держави у житті суспільства; сприяння формуванню у студентів національної свідомості, наукового мислення у сфері політики, політичної культури, зацікавленості у поглибленні і розширенні світогляду; усвідомлення сутності, соціального призначення та функцій політичної науки, її ролі та місця в системі соціогуманітарних наук.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти наступними компетентностями:

ЗК-01	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК-10	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК-11	Здатність спілкуватися державною мовою.
ФК- 02	Здатність формувати інформаційний контент
ФК-04	Здатність організовувати й контролювати командну професійну діяльність
ФК-09	Здатність до створення професійної психологічної безпеки, володіння технологіями цифрової безпеки; володіння навичками роботи журналіста в екстремальних умовах; уміння застосовувати критичне мислення і технології медіа-аналізу в умовах інформаційних війн.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРН-03	Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами
ПРН-08	Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань
ПРН-11	Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою
ПРН-12	Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, іноземною мовою
ПРН-13	Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук
ПРН-18	Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

Назви змістових модулів і тем		Розподіл годин між видами робіт						Само- стійна
		Аудиторна:						
		Лек- ції	Се- мін- ари	Пра- кти- чні	Лаб- ора- тор- ні	Інди- віду- альні		
Змістовий модуль І.								
Тема 1. Політологія як наука. Основні етапи розвитку політичної думки.	10	2	2	-	-	-	12	
Тема 2. Політика. Політична влада. Політичні відносини.	10	2	2	-	-	-		
Модульний контроль	2							
Разом	22	4	4	-	-	-	12	
Змістовий модуль ІІ.								
Тема 3. Держава – основний інститут політичної системи суспільства. Основні етапи розвитку української державності.	10	2	2	-	-	-	12	
Тема 4. Правова держава. Громадянське суспільство.	10	2	2	-	-	-		
Модульний контроль	2							
Разом	22	4	4	-	-	-	12	
Змістовий модуль ІІІ.								
Тема 5. Політичні системи. Політичні партії. Партійні системи	10	2	2	-	-	-	16	
Тема 6. Політичні еліти. Політичне лідерство.	10	2	2	-	-	-		
Тема 7. Політична культура.	8	2	2	-	-	-		
Модульний контроль	2							
Разом	30	6	6	-	-	-	16	
Семестровий контроль	16							

Загалом	90	14	14	-	-	-	40
----------------	-----------	-----------	-----------	----------	----------	----------	-----------

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Тема 1. Політологія як наука

Політологія – наука про політику і політичну владу в усіх її проявах, способі її організації і діяльності. Місце політології в системі наукового знання: політологія і філософія, політологія і право, політологія і соціологія, політологія та економічні науки (теорії).

Об'єкт і предмет політології. Об'єктом політології є політична сфера суспільного життя, предметом – дослідження тенденцій та законів функціонування і розвитку політичного життя соціальних спільнот, що відображають реальний процес включення їх у діяльність з реалізації політичної влади і політичних інтересів.

Основні закони і категорії політології (категорії структурні, функціональні, категорії розвитку). Закони: загальносоціологічний закон історичного прогресу, закони структури, закони функціонування політики, закони розвитку, закони політичного життя. Методи політології: системний, діалектичний, структурно- функціональний, порівняльний, біхевіористський. Структура курсу політології: історія політичних вчень, теорія політики, прикладна політологія. Основні завдання і функції політології в умовах сучасності: теоретична, методологічна, практична(прикладна), ідеологічна, виховна, прогностична.

Політологія в Україні.

Основні етапи в розвитку політичної думки. Передумови виникнення політології як науки. Співвідношення історії та теорії політики. Проблема періодизації і розвитку політичних ідей.

Політичні вчення Стародавнього Сходу і Античності: вчення про політику Конфуція; політичні вчення Античності (Платон – проект ідеальної держави, Аристотель – система знань про політику. Проблеми рівності, справедливості і свободи. Походження та мета держави).

Політичні вчення раннього християнства і доби Середньовіччя: основні догмати християнства; розуміння і трактування свободи і рівності; проблема співвідношення світської і духовної влади (Фома Аквінський).

Політичні вчення доби Відродження і Реформації: Н. Макіавеллі і Т. Гоббс про суть і методи політичної діяльності; проблеми суверенності державної влади; Дж. Локк про державу; утопічні соціально-політичні вчення.

Політичні ідеї доби Просвітництва. Ш. Монтеск'є – ідея розподілу влад. Політична свобода і прогрес. Зародження ліберально-демократичних і ліберально-консервативних політичних ідей. Реформа і революція в житті суспільства. Свобода, власність і демократія.

Філософсько-політичні ідеї німецької класичної філософії: Кант – етичні основи держави, Гегель – теорія громадянського суспільства. Природа

державної влади, її роль і форми (вхідна теократія, демократія або аристократія і конституційна монархія).

Політологічні теорії: М. Вебер і сучасна політологія (соціологія політичних відносин, теорія лідерства).

Становлення і розвиток політичних ідей в Україні: розвиток політичних ідей мислителями Київської Русі; політичні і правові ідеї мислителів XVI- XVII ст.; політичні і правові ідеї козацько-гетьманської доби (Б. Хмельницький, конституція П. Орлика); політична думка Кирило-Мефодіївського братства (П. Куліш, Т. Шевченко); політичні ідеї М. Драгоманова, М. Грушевського; проблема практичного творення самостійної державності урядами УНР, П. Скоропадського, ЗУНР, УРСР; інтегральний націоналізм (Д. Донцов).

Становлення України як суверенної держави. Декларація про державний суверенітет України (1990 р.).

Основні поняття теми:

Об'єкт політології, предмет політології, структура політології, категорії політології, функції політології.

Тема 2. Політика. Політична влада. Політичні відносини

Сутність влади. Причини влади. Види влади залежно від засобів здійснення: економічна, соціальна, політична, духовно-інформаційна, сімейна тощо. Поділ державної влади на законодавчу, виконавчу та судову.

Особливості політичної влади. Концепції влади: телеологічна, реляціоністська, системна, біхевіористська, психологічна.

Форми політичної влади (за критерієм головного суб'єкта правління).

Легітимність влади. Правомірність існуючої влади. Ознаки легітимності політичної влади. Причини легітимізації влади. Типи легітимності політичної влади: ідеологічний, структурний, персоналізований.

Політичні відносини. Сутність та особливості політичних відносин. Сутність політичних відносин становить питання про політичну владу, використання її в інтересах кожної з соціальних груп, держави, суспільства в цілому. Типологія політичних відносин.

Основні форми політичних відносин полягають у надзвичайній різноманітності проявів, глибокій зумовленості соціально-економічними відносинами і культурним рівнем суспільства, визначеністю політичними інтересами і політичними потребами, втіленням у політичних відносинах факту управління, регулювання відносно всіх інших видів суспільних відносин, у прямому або непрямому впливі на систему суспільних відносин, охопленні широких мас, спільнот, значному впливі на функціонування всіх структур політичної системи суспільства. Політичне співробітництво і політичний конфлікт.

Поняття політичного конфлікту. Міжкласові конфлікти. Міжетнічні конфлікти. Політичні конфлікти в Україні.

Основні поняття теми:

Влада: економічна, соціальна, політична, духовно-інформаційна, сімейна тощо. Законодавча, виконавча та судова влада. Форми політичної влади (за критерієм головного суб'єкта правління). Легітимність влади. Ідеологічна, структурна, персоналізована легітимність. Політичні відносини. Політичне співробітництво і політичний конфлікт.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Тема 3. Держава – основний інститут політичної системи суспільства.

Етапи розвитку української державності

Історичні концепції походження держави: теологічна, патріархальна, теорія суспільного договору, конфліктно-насиленницька, класова, психологічна. Ознаки держави та її сутність. Типи держави: тоталітарні, авторитарні, демократичні. Зовнішні та внутрішні функції держави. Держава і влада. Історичні системи державної влади.

Поняття політичного режиму. Політичний режим, форма правління і форма державного устрою. Політичний режим як форма взаємодії держави і громадянського суспільства. Політичний режим як система засобів і методів реалізації політико-владних відносин. Основні (демократичний та недемократичний (тоталітарний, авторитарний) та перехідні (автократичний, анархічний, охлократичний, партократичний) типи політичних режимів.

Поняття демократії, авторитарності й тоталітарності: діалектика взаємовідносин. Демократія як форма організації суспільних взаємодій.

Пряма (безпосередня) та представницька демократія. Історичні форми демократії: рабовласницька, феодальна, буржуазна, соціалістична. Демократія і право. Правовий та неправовий характер демократичного режиму. Забезпечення прав політичних меншин як теоретична і практична проблема сучасного правового демократичного політичного режиму.

Загальна характеристика авторитарного політичного режиму. Суттєві особливості тоталітарного політичного режиму. Особа в тоталітарному суспільстві. Історична практика тоталітаризму. Радянський соціалізм та німецький фашизм як різновиди тоталітарного режиму: спільне й відмінне.

Перші державні утворення на території сучасної України. Рабовласницькі держави Північного Причорномор'я. Київська Русь – ранньофеодальна монархія. Норманська і пантюркістська теорії.

Формування українського народу та його боротьба за власну соборну

державність. Литовсько-Руська держава. Українські землі під владою Росії, Польщі та інших держав. Державно-правові інститути Запорозької Січі: функції військової, адміністративної та судової влади обіймала Січова Рада, виборність посад, елементи поділу влад – законодавчої (загальне зібрання або військова рада), виконавчої (кошовий отаман або гетьман, січова або генеральна старшина) та судової (військовий або генеральний суддя).

Україна – Гетьманщина, Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій.

Державотворчі пошуки 1917-1920 рр. Українська Народна Республіка(УНР), гетьманат П.Скоропадського, Директорія.

Радянська Україна.

Україна після проголошення незалежності. Концепції державного устрою України. Конституція України (1996р.) про державний лад української держави. Проблема та концепції суверенітету держави.

Основні поняття теми:

Держава. Теологічна концепція походження держави, патріархальна концепція походження держави, теорія суспільного договору, конфліктно-насиленницька концепція походження держави, класова концепція походження держави, психологічна концепція походження держави. Політичний режим, форма правління і форма державного устрою. Демократичний тоталітарний, авторитарний політичний режим. Демократія пряма (безпосередня) та представницька. Рабовласницька демократія, феодальна, буржуазна, соціалістична демократія.

Тема 4. Правова держава. Громадянське суспільство

Історичні трактування категорії правової держави. Сутність сучасної концепції правової держави. Правова держава та громадянське суспільство. Ознаки правової держави: верховенство правового закону, реальність прав і свобод індивідів, організація і функціонування суверенної влади на основі принципу поділу влади.

Принцип розподілу влади. Законодавча, виконавча, судова влади та їх взаємодія.

Правова держава та право. Первинність – зверхність права. Підлеглість держави праву. Правова держава і народ. Народ – творець права. Громадянин в правовій державі. Закон і право. Відповідність законів праву. Правова держава і держава законності.

Міра рівності прав і свобод, обов'язків та відповідальності громадян в правовій державі. Суверенність правової держави.

Громадянське суспільство. Правова держава та громадянське суспільство.

Структура громадянського суспільства: економічна основа – приватна

власність на засоби виробництва, соціальна складова – переважання так званого середнього класу суспільства як прошарку людей з відносно високим рівнем матеріального достатку, політична складова – недержавні політичні інститути, основними з яких є політичні партії, громадські організації, органи місцевого

самоврядування, засоби масової інформації, духовна складова характеризується ідеологічною багатоманітністю.

Становлення громадянського суспільства в Україні.

Основні поняття теми:

Правова держава, правовий закон, права і свободи індивіда. Принцип розподілу влади. Суверенність правової держави. Громадянське суспільство. Структура громадянського суспільства, приватна власність на засоби виробництва, середній клас, недержавні політичні інститути, громадські організації, органи місцевого самоврядування, засоби масової інформації, ідеологічна багатоманітність.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Тема 5. Політичні системи. Політичні партії. Партійні системи

Сутність системного аналізу політики. Концепція політичної системи Д. Істона. Модель політичної системи Г. Алмонда.

Структура політичної системи: політична, державна влада; політичні відносини; політична організація суспільства; політична культура. Норми права як головної складової регулятивної підсистеми політичної системи. Функції політичної системи: функція забезпечення цілісності громадянського суспільства; владно-політична функція; функція національної інтеграції; функція управління; функція відтворення політичного життя; функція демократизації життєдіяльності суспільства; функція організації та впорядкованості політичного життя; функція консолідації соціально-політичних сил; функція стабілізації соціально-політичного життя; функція соціально-політичної модернізації. Закономірності функціонування політичної системи.

Типологія політичних систем: англо-американський, континентально-європейський, доіндустріальний (частково індустріальний), тоталітарний та демократичний типи.

Політична партія та її сутність. Причини та умови виникнення політичних партій. Структура політичної партії: ядро (керівні органи вищої і нижчої ланок, партійні лідери, активісти), рядові члени партії та прибічники. Типологія політичних партій. Партії авангардного типу і парламентарні, демократичні і тоталітарні, класові і народні, революційні і реформістські, масові і кадрові, правлячі і опозиційні, легальні і нелегальні, світські і релігійні; партії консервативні, соціалістичні, комуністичні.

Місце і роль політичних партій в політичній системі суспільства. Партійні системи і їх типологія: альтернативні та не альтернативні партійні системи. Різновиди багатопартійних систем: однопартійна, двопартійна, багатопартійна

системи. Сутність політичного плюралізму.

Політичні партії незалежної України. Програмні документи політичних партій України: української національної партії, української республіканської, соціалістичної, селянської демократичної, соціал-демократичної та інших партій. Проблеми і перспективи становлення багатопартійності в Україні.

Взаємовідносини держави, політичних партій та громадських організацій.

Основні поняття теми:

Системний аналіз політики. Політична система, структура політичної системи, функції політичної системи. Політична партія, структура політичної партії, партії авангардного типу і парламентарні, демократичні і тоталітарні, класові і народні, революційні і реформістські, масові і кадрові, правлячі і опозиційні, легальні і нелегальні, світські і релігійні; партії консервативні, соціалістичні, комуністичні. Партійна система, багатопартійність, політичний плюралізм.

Тема 6. Політичні еліти. Політичне лідерство

Поняття політичної еліти. Сучасні концепції політичних еліт: концепції демократичного елітизму, концепції множинності (плюралізму) еліт, ліволіберальна концепція еліти, партократична концепція.

Функції політичної еліти: функція політичного цілепокладання, інтегративна, регулятивна, мобілізаційна (організаторська), комунікативна, функція вираження і представництва.

Сутність політичного лідерства. Тлумачення лідерства як вплив, як авторитет, як влада і контроль над іншими, як своєрідне підприємництво, що здійснюється на політичному ринку.

Типологія лідерства за М.Вебером – традиційне, харизматичне та раціонально-легальне лідерство. Цезаристський, плутократичний, популістський, раціонально-легальний, професійний типи лідерства. Сучасні класифікації політичного лідерства:

- лідери правлячі та опозиційні;
- революціонери, реформатори, консерватори;
- формальні та неформальні;
- загальнонаціональні та регіональні.

Функції лідерства: інтеграційна, функція ініціювання, легітимації суспільно-політичного устрою.

Політичний лідер в Україні.

Основні поняття теми:

Політична еліта, демократичний елітизм, політичне ціле покладання. Політичне лідерство, політичний лідер, традиційне лідерство, харизматичне та

раціонально-легальне лідерство. Цезаристський, плутократичний, популістський, раціонально-легальний, професійний типи лідерства.

Тема 7. Політична культура

Політична культура як основний чинник, що визначає політичну поведінку індивідів і соціальних спільностей, надаючи їм певного змісту і спрямування.

Сутність політичної культури. Структура політичної культури.

Поняття політичної свідомості. Політична психологія та ідеологія. Буденна й теоретична політична свідомість. Індивідуальна, групова й масова свідомість.

Типи і функції політичної культури. Типологія політичної культури Г. Алмонда і С. Верби. Типологія політичної культури Є. Вятра.

Вплив політичної культури на політичну систему. Функції політичної культури.

Основні поняття теми:

Політична культура, політична свідомість, політична психологія та ідеологія. Буденна й теоретична політична свідомість. Індивідуальна, групова й масова свідомість, політична участь, патріотизм.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Мак с. кількість балів в за одиниць	Модуль I		Модуль II		Модуль III	
			Кільк. одиниць	Мак с. кількість балів в	Кільк. одиниць	Мак с. кількість балів в	Кільк. одиниць	Мак с. кількість балів в
1	Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	3	3
2	Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	3	3
3	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	2	20	2	20	3	30
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
5	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом		30		54		54		66
Максимальна кількість балів		174						
Розрахунок коефіцієнта		60/174=0,345						

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Різновидами самостійної роботи є:

- **Опрацювання лекційного курсу:** поглиблене вивчення та систематизація матеріалу, викладеного на лекціях.
- **Тематичне самонавчання:** самостійне дослідження окремих питань навчальної дисципліни, передбачених робочою навчальною програмою, що не виносилися на лекційні заняття.
- **Науково-бібліографічна робота:** критичне опрацювання та конспектування рекомендованих джерел (основної та додаткової літератури).
- **Підготовка до семінарських занять:** розробка тез доповідей, формування аргументації для дискусій та обговорень у межах тематики курсу.

- **Виконання творчих та науково-дослідних завдань:** написання есе, підготовка виступів на наукові конференції, розробка аналітичних матеріалів.
- **Підсумкова систематизація знань:** узагальнення теоретичного та практичного матеріалу під час підготовки до модульних контрольних робіт, підсумкового модульного контролю (ПМК) та заліку.

Методичний контроль: Моніторинг та оцінювання результатів самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять (у формі опитувань та дискусій), а також шляхом аналізу результатів модульних контрольних робіт та підсумкового модульного контролю.

№ з/п	Назва творчих завдань	Кількість годин	
1	Релігія та її функції релігії в суспільному житті. Релігійні організації в політичному процесі.	12	5
2	Неформальні об'єднання: структура та роль у суспільному житті.	12	5
3	Національний розвиток України: історичні реалії та проблеми сьогодення. Поняття політичної нації. Закон України "Про громадянство".	16	5
Разом		26	15

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за **модульно-рейтинговою системою**, в основу якої покладено принципи поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю та накопичувальної системи оцінювання. Це дозволяє розширити підсумкову шкалу оцінювання знань, умінь та навичок до **100 балів**.

Оцінка за кожний змістовий модуль є комплексною і включає бали за:

- поточну роботу студента на семінарських заняттях;
- виконання індивідуальних самостійних завдань;
- результати модульної контрольної роботи.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді (через систему дистанційного навчання) або з використанням друкованих завдань. Модульний контроль проводиться після завершення вивчення всього навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі

методи:

а) Методи усного контролю:

- робота в малих групах та інтерактивні презентації;
- індивідуальний контроль, брифінги та дискусії;
- розгляд проблемних питань та фронтальне (комбіноване) усне опитування;
- колоквіуми, ігрові ситуації та тренінги;
- контрольна співбесіда за проблематикою модуля;
- складання тез та презентація підібраної власної бібліотеки з курсу.

б) Методи письмового контролю:

- вхідне тестування та практикуми;
- письмові контрольні роботи;
- розробка візуальних матеріалів: графіків, таблиць, схем, діаграм;
- презентація особистого проєкту;
- термінологічні міні-диктанти (перевірка знання понятійного апарату);
- творчі (дослідницькі) завдання та письмові відповіді на проблемні питання.

в) Методи комп'ютерного (дистанційного) контролю:

- мережеве навчання та участь у консультаційних форумах;
- виконання практичних робіт в асинхронному режимі;
- реалізація навчального проєкту (моделювання політичного процесу чи явища) у синхронному режимі;
- використання хмарних технологій;
- заняття з представлення знань за моделлю кореспондентського навчання;
- розробка та захист проєктів із залученням SMART-технологій.

г) Методи самоконтролю:

- розвиток уміння самотійно оцінювати рівень власних знань;
- процедури самоаналізу та рефлексії навчальної діяльності.

Контроль успішності студентів здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 7), де чітко визначено види контролю та максимальну кількість балів за кожним із них. Порядок переведення рейтингових балів у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкали наведено у відповідних таблицях нижче.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів
1	Усна відповідь на семінарському занятті	0-10 (разом 70)
2	Відвідування лекцій	0-1 (разом 7)
3	Відвідування семінарських занять	0-1 (разом 7)
4	МКР	0-25 (разом 75)
5	Самостійна робота	0-5 (разом 15)
Підсумковий бал		0-174

Коефіцієнт	0,345
------------	-------

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У процесі семестрового контролю навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи оцінювання:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне та фронтальне опитування, контрольна співбесіда, семестровий залік.
- *Методи письмового контролю:* проміжне модульне письмове тестування, підсумкове письмове тестування, написання та захист рефератів (аналітичних доповідей).
- *Методи комп'ютерного контролю:* використання спеціалізованих тестових програм та навчальних платформ.
- *Методи самоконтролю:* розвиток навичок самостійної оцінки власних знань, процедури самоаналізу та рефлексії навчальних результатів.

Кількість балів, які студент отримує за роботу з теоретичним матеріалом, активність на практичних заняттях та виконання самостійної роботи, безпосередньо залежить від дотримання таких вимог:

- *Систематичність:* регулярне відвідування занять та участь у навчальному процесі.
- *Дисциплінованість:* своєчасність виконання та здачі навчальних та індивідуальних завдань.
- *Повнота:* виконання навчальної програми в повному обсязі.
- *Якість:* відповідність виконаних завдань встановленим академічним стандартам та вимогам викладача.
- *Академічна доброчесність:* самостійність виконання всіх видів робіт.
- *Креативність:* виявлення творчого підходу при розв'язанні практичних та дослідницьких завдань.
- *Активність:* ініціативність у навчальній діяльності та результативність виконання тестових завдань.

6.5 Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Вчення Конфуція про політику і державу.
2. Арістотель про походження і завдання держави.
3. Ш. Монтеск'є: суспільно - політичні погляди.
4. Політичні погляди Н. Макіавеллі.
5. Політологія - наука про політику і політичну владу.
6. Методи політології.

7. Основні завдання і функції політології.
8. Платон: проект ідеальної держави.
9. Політичні погляди М. Міхновського.
10. Політичні погляди Д. Донцова.
11. Політичні погляди св. Августина.
12. Політичні погляди Фоми Аквінського.
13. Політичні і правові ідеї Б.Хмельницького.
14. Т.Гоббс про суть держави і влади.
15. П.Кропоткін, М.Бакунін: теоретичні основи анархо-комунізму.
16. Ліберальні погляди слов'янофілів.
17. Б.Чичерін про державу і громадянське суспільство.
18. М. Вебер: політичні погляди.
19. Дж. Локк про державу.
20. Зміст утопічних соціально-політичних вчень.
21. І.Кант: етичні основи держави.
22. Політичні ідеї мислителів Київської Русі.
23. Політичні ідеї українських мислителів XVI-XVII ст.
24. Політичні та правові ідеї І. Виговського.
25. Політичні та правові ідеї П. Орлика.
26. Політична думка Кирило-Мефодіївського братства.
27. Політичні ідеї М.Драгоманова.
28. Політичні ідеї І.Франка.
29. Політичні ідеї М.Грушевського.
30. Український лібералізм.
31. Український націонал-демократизм.
32. Український консерватизм.
33. Поняття політичного режиму.
34. Політичний режим, форма правління і форма державного устрою.
35. Демократія. Основні парадигми демократії.
36. Загальна характеристика авторитарного політичного режиму.
37. Особливості тоталітарного політичного режиму.
38. Сучасний політичний режим в Україні та його особливості.
(Конституція 1996 р.)
39. Поняття “громадянське суспільство”, “громадянин”. Передумови формування громадянського суспільства.
40. Історичні концепції походження держави.
41. Ознаки держави.

- 42.Форми державного правління.
- 43.Форми державного устрою.
- 44.Характеристика функцій держави.
- 45.Принцип розподілу влади. Законодавча, виконавча, судова влади та їх взаємодія.
- 46.Київська Русь – характер і сутність держави.
- 47.Литовсько-Руська держава – сутність держави.
- 48.Українські землі в складі Речі Посполитої.
- 49.Державно-правові інститути Запорозької Січі.
- 50.Гетьманська держава - правові та владні структури (XVII ст.).
- 51.Характеристика українських державних утворень 1917-1920 рр.
- 52.Конституція України (1996р.) про державний лад української держави.
- 53.Поняття “суспільний рух” та “громадська організація”.
- 54.Суспільні рухи їх зміст та роль в суспільстві.
- 55.Політичні партії поняття, зміст та роль в суспільстві.
- 56.Передумови виникнення та роль релігії в суспільстві.
- 57.Релігійні відносини в Україні. Закон “Про свободу совісті”.
- 58.Поняття нації. Національна політика незалежної України.
- 59.Проблеми відродження та перспективи розвитку української нації. Закон України “ Про громадянство”.
- 60.Глобальні проблеми людства та шляхи їх вирішення.
- 61.Марксизм як політичне вчення.
- 62.Елітизм.
- 63.Політика і мораль. Моральна дилема в політиці.
- 64.Типи і функції політичної культури.
- 65.Теорія зовнішньої політики. Основні типи міжнародних політичних систем і організацій.
- 66.Міжнародні організації та їх роль у розв’язанні конфліктних і кризових ситуацій. Глобальні проблеми і політика глобалістики.
- 67.Геополітичне становище України. Основні напрямки зовнішньої політики України на сучасному етапі.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 90 год., із них: лекції – 14 год., семінарські заняття – 14 год., модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 40 год., підсумковий контроль – екзамен.

Модул і (назви, бали)	Лекції (теми)	Лекції (бали)	Семінарські заняття (теми)	СЗ (бали)	СР (бали)	Поточний контроль (вид, бали)	Підсумковий контроль (вид, бали)
М о д у л ь І 0 - 7 6	Тема 1. Політологія як наука <i>Основні етапи розвитку політичної думки</i>	1	Семінарське заняття 1. Політологія як наука. Основні етапи розвитку політичної думки.	0-11	0-5	МКР 0-25	ЕКЗАМЕН 0-40
	Тема 2. Політика. <i>Політична влада. Політичні відносини</i>	1	Семінарське заняття 2. Політика. Політична влада. Політичні відносини	0-11			
М о д у л ь І 0 - 7 6	Тема 3. Держава. <i>Основні етапи розвитку української державності</i>	1	Семінарське заняття 3. Держава – базовий інститут політичної системи.	0-11	0-5	МКР 0-25	
	Тема 4. Правова держава. <i>Громадянське суспільство</i>	1	Семінарське заняття 4. Правова держава. Громадянське суспільство	0-11			
М о д у л ь І 0 - 7 6	Тема 5. Політичні системи. <i>Політичні партії. Партійні системи</i>	1	Семінарське заняття 5. Політичні системи. Політичні партії. Партійні системи	0-11	0-5	МКР 0-25	
	Тема 6. Політичні еліти. <i>Політичне лідерство</i>	1	Семінарське заняття 6. Особа і політика. Політичні еліти. Політичне лідерство.	0-11			
	Тема 7. Політична культура	1	Семінарське заняття 7. Політична культура суспільства	0-11			

8. Рекомендовані джерела

а) основна література

1. Білорус О. Глобалізація і національна стратегія України. Київ : Батьківщина, 2001. 300 с.
2. Гелей С., Рутар С. Політологія : навч. посібник. Київ : Знання, 2009. 415 с.
3. Гетьманчук М. П. Політологія : навч. посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 416 с.
4. Горбач О., Демчишак Р. Політологія : навчальний посібник. Львів : ЛДІНТУ ім. В. Чорновола, 2011. 264 с.
5. Горлач М. І., Кремень В. Г. Політологія: наука про політику : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 840 с.
6. Європейський словник філософій. Київ : Дух і літера, 2011. 570 с.
7. Людина і соціум у глобалізованому світі : монографія / О. К. Чаплигін та ін. ; за ред. О. К. Чаплигіна. Харків : ХНАДУ, 2012. 340 с.
8. Людські цінності і толерантність у сучасному світі: міжконтинентальний діалог інтелектуалів. Київ : Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2011. 278 с.
9. Основи політології : навч. посіб. / за ред. Н. М. Хоми. Львів : Новий Світ-2000, 2021. 450 с.
10. Політологія : підручник / за ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. 3-тє вид., перероб., допов. Київ : Академія, 2010. 568 с.
11. Політологія у схемах, таблицях, визначеннях : навч. посіб. / В. С. Бліхар та ін. Львів : ПП «Арал», 2019. 248 с.
12. Політологія: історія та методологія : підручник / за ред. Ф. М. Кирилюка. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2009. 544 с.
13. Політологія: сучасні терміни і поняття. Короткий навчальний словник-довідник / уклад. В. М. Піча та ін. ; наук. ред. Л. Д. Климанська. Львів : Новий Світ-2000, 2014. 516 с.
14. Рудич Ф. М. Політологія : підручник. 3-тє вид., перероб. і допов. Київ : Либідь, 2009. 480 с.
15. Філософія, політологія, соціологія. Практикум для самостійної роботи студентів : навч. посіб. / А. В. Сакун та ін. ; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. Київ : КНУТД, 2017. 259 с.
16. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 472 с.

б) додаткова література

1. Іванова К. А. Зміни в культурі як глобальна проблема. Харків : Золоті сторінки, 2010. 224 с.
2. Концепція сталого розвитку України / В. В. Волошин та ін. Київ : НАН України, 2000. 17 с.
3. Тоффлер Е. Третя хвиля / пер. з англ. А. Євса. Київ : Всесвіт, 2000. 475 с.
4. Філософія сьогодні / за ред. У. Бьома. Київ : Альтерпрес, 2003. 168 с.

9. Додаткові ресурси

9.1. Програмне забезпечення та Інтернет-ресурси:

1. <http://www.politdumka.kiev.ua/> — політичне інтернет-видання Інституту посткомуністичного суспільства і журналу «Політична думка».
2. <http://www.politik.org.ua/> — сайт Українського центру політичного менеджменту.
3. <http://www.icps.kiev.ua/> — сайт Міжнародного центру перспективних досліджень.
4. <http://www.ucipr.kiev.ua/> — сайт Українського незалежного центру політичних досліджень.
5. <http://www.politics.ellib.org.ua/> — онлайн-бібліотека з політології та політичних наук.

9.2. Методичне забезпечення

На заняттях і під час самостійної роботи студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

1. Політологія. Робоча навчальна програма / Укл. І. Ф. Ощипок. Київ : Видавництво «Університет» КУ імені Бориса Грінченка, 2022. 22 с.
2. Опорні конспекти лекцій.
3. Навчальні посібники, підручники, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації з курсу «Політологія».
4. Плани семінарських занять та завдання для самоконтролю.
5. Роздатковий матеріал у вигляді таблиць, схем, діаграм і графіків.
6. Тексти праць мислителів попередніх поколінь та сучасників, законодавчо-нормативні акти, статистичні дані (наявні у читальній залі та в електронному варіанті).
7. Засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).
8. Перелік тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
9. Презентації.
10. Нормативні акти: Конституція України, Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної», Закон «Про громадянство України», Акт проголошення незалежності України (наявні у читальній залі та в електронному варіанті).